

ОМИНА ТОЖИБОЕВА

ЭЙ ДҮСТ

(Тўртликлар)

Андижон вилоят матбуот бошқармаси
«Нашриёт» бўлими
1998 йил.

**Андижон вилоят матбуот бошқармаси
«Нашриёт» бўлими**

Адабий-бадиий нāшр

Омина Тожибоева

Э И Д У С Т

(Тўртликлар)

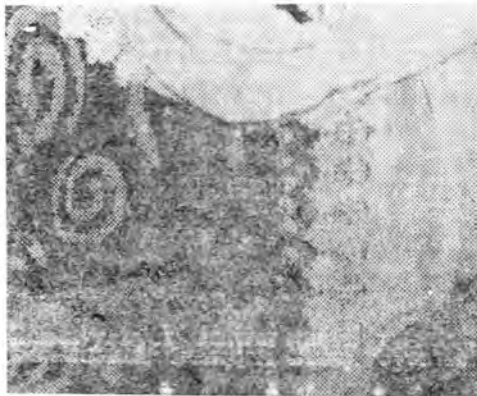

Ушбу китобнинг дунё юзини кўришида, маънавий ва моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаган Андижон тумани ҳокими, муҳтарам Ҳасан Назарович Ҳакимовга чин дилдан миннатдорчилик билдираман.
МУАЛЛИФ.

Омина Тожибоева — бир неча асарлар муаллифи. Қуйида сиз ўқиётган тўртликларда ҳаёт завқи ва табиат кўрки, жўралар суҳбати ва Она-Ватанга муҳаббат жўшқин таърифланган. Шоира разиллик, мунофиқлик, жоҳилликни қоралайди, самимийлик, садоқат ва маърифатни улуглайди. Энг муҳими, кишининг руҳий кечинмаларини моҳирлик билан очишга, уни халқ мақоли ва таъбирларидан усталик билан фойдаланиб, ранг баранг бадиий усулларда тасвирлашга интилади.

Уйлаймизки, мазкур китоб мустақил Ватанимиз гуллаб яшнашига, кишиларимиз маънавиятини янада бойишига хизмат қилади.

**Осмондаги ойча умрим бўлсайди.
Офтоб нури янглиғ гулим ўссайди.
Бир умр эзгулик қасрин қуардим,
Яхшилик ёмонлик йўлин тўссайди.**

«Уни севардим», «Дил рози», «Суякдаги сир», «Қисматнинг тошлоқ йўллари» қиссалари ва «Олмос сир», «Бобурнинг армони», «Қайтар дунё», «Хиёнат», «Муҳаббат таянчи» каби ҳикоялар муаллифи Омина Тожибоева Андижоннинг Пахтаобод туманидан бўлиб, уста дурадгор онласида туғилган. 1970 йилдан буён мақола ва шеър, ҳикоя ва қиссалари билан республика матбуотида кўзга ташланиб келаётган адиба. У бир неча бор вилоятимиз газетаси «Андижоннома»нинг «Фахрий ёрлиғи» билан тақдирланган. «Баҳолашда ошкоралик» илмий мақоласи учун «Шарқ юлдузи» журнаlining «Энг яхши асарлар» конкурси ғолиблигини қўлга киритган. «Уни севардим» асарини инценпировка қилинган бўлиб, бир неча йиллардан буёни Тошкенг радиоси орқали қўйилиб келинмоқда. У «Келажак тонги» болалар радиоэшитиришида ҳам кичик ҳикоялари билан қатнашиб туради.

«Яшасин муҳаббат»даги «Бемехр бўлманг...» очерки китобхонлар томонидан муносиб баҳоланган. 1977 йили «Эй фарзанд...» деб аталган тўртликлари нашр этилди. Адиба муаллималик соҳасида ҳам бошқаларга намунадир. У вилоят ва республика педагогик ўқишларида фахрли ўринларни эгаллаб, «Халқ таълими фидойиси» ҳамда «Ўзбекистон халқ таълими аълочиси» нишонлари билан тақдирланган.

1978

ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ 7 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАЙМАН

Сен Навоий каломисан, гўзал Андижон,
Сен Бобурнинг армонисан, гўзал Андижон.
Улуғ юртлар кўпдир аммо, мен қизинг учун,
Жаннатнинг гул саломисан, гўзал Андижон.

* * *

Шоҳ—давлат таянчи, тираги—Аллоҳ,
Шоҳ—элнинг суянчи, юраги—Аллоҳ,
Бошида эл-олам ташвиши бу—Бахт,
Шоҳ—диёнат ганжи, тилаги—Аллоҳ.

* * *

Ватан, сенинг бир нозик гулингман,
Ўчоғингда гулхан сўнсам кулингман,
Бир умр кўзимга гардинг тўтиё,
Барчин қизинг, содиқ Алп ўғлингман.

* * *

Отам бор, онам бор—бошимда тожим,
Оғзимга иликдек ёқадур ошим.
Эй дўст, бу иккиси ёруғ дунёда.
Мудом Каъбам эрур, меҳри-меҳробим.

* * *

Ватан, дуринг бўлай дудоқларингда,
Ватан, ёқут бўлай мунчоқларингда.
Малҳам бўлай, бўлай эркиннга қалқон,
Ватан, дардинг олай чарчоқларингда.

* * *

Менинг юртим суюк—Ўзбекистоним,
Келажаги буюк—Ўзбекистоним.
Оламаро кездим, лек сенча йўқдир—
Саҳийликда қуюқ — Ўзбекистоним.

* * *

Сабоқсиз яшамас донишмандлар ҳам.
Сабоқ олар экан, у—асил одам.
Эй дўстим. сабоқсиз сир очилмагай.
Сирларга тўладир бу гўзал олам.

* * *
Осмондаги ойча умрим бўлсайди.
Офтоб нури янглиғ гулим ўссайди.
Бир умр эзгулик қасрин қурардим.
Яхшилик ёмонлик йўлин тўссайди.

* * *
Молу давлатинг йўқ бўлса ҳам қўлда.
Энг буюк бойлик бор умр йўлида.
Обод қилиб ўтгин инсонлар кўнглин,
Дуо қилсин доим элинг кўнглида.

* * *

Кулфат ёғилса гар бошимга, истангиз.
Шодлигимда келиб қошимга, истангиз.
Ғам даштида девона каби қолсам гар.
Наззора қилингу бардошимга, истангиз.

* * *

Тош отма кимгаки бўлса бегуноҳ,
Сабабсиз уришмоқ—энг ёмон гуноҳ.
Парвардигорим дер: дилозор банда—
Бағри қон ўтгуси, кўнгли кир, гумроҳ.

* * *

Касб—ҳунар эгалла, лек бўлма мағрур,
Манманлик дилингни этмасин масрур.
Эй дўстим, дунёда камтарга камол.
Манманга завол бор, бўлмас у манзур.

* * *

Доим фикр қилинг: кўзгу ҳар тараф,
Ҳурмат қилар аҳмоқ либосга қараб.
Ақллини эъзоз этар яхшилар,
Яхшилар ҳурматин қозонмоқ шараф

* * *

Чумолига озор берса ким, қачон,
Феълида қотиллик борлиги аён.
Бир умр меҳрингни кўрса ҳам жоҳил.
Пайт пойлаб ниш урар гўёки чаён.

* * *

Яхшиликсиз гўзал кўринмас ҳеч зот,
Яхшиликдан либос киймоғим—мурод.
Саҳоватпешадур, энг гўзал инсон,
Қардошлик риштасин айлайди бунёд.

* * *

Ёлғончи дўстни ҳам душман билади.
Бир кун дўстини кўр «сихга илади».
Эй дўстим, бу дунё устун ростлик.
Ростгўйнинг юзидан нур ёғилади.

* * *

Ўзининг айбини билмас. бандалар,
Ўзгани назарга илмас. бандалар.
Кўзгуга неча бор боқиб кўзлари.
Ўзларин кимлигин кўрмас. бандалар.

* * *

Ҳасислар нонидан тишлама зинҳор.
Кун келиб у тишинг синдириши бор.
Билгилки, ҳасислар сира дўст бўлмас.
Сирингни ошкора айловчи мурдор.

* * *

Сабримни тополмай девонадурман.
Ситамлардан кўкси минг порадурман.
Жон каби ёру дўст топгайманми деб.
Ёру осмон аро оворадурман.

* * *

Фойда деб дўст бўлса, у—ёвдан бадтар.
Тотмагил бундай дўст тутса ҳам шакар.
Кўнгли кир, қанчалик содиқ бўлмасин,
Охир ичиргуси шакарла заҳар.

* * *

Бу ёруғ дунёга йиғлаб туғилдим.
Жафоларга бағрим тиглаб туғилдим.
Бир кам дунёлигин билмайин, дўстлар.
Бекаму кўст бахтни излаб туғилдим.

* * *

Оға-ини низосидан. Худо асрасин,
Ўт ҳам сув балосидан. Худо асрасин.
Шукрона айтайлик. тинч ўтган кунга.
Бемаҳал қазосидан. Худо асрасин.

* * *

Дунёда олтиндан аълодир ҳунар,
Ўрган бирор ҳунар. илминг йўқ агар.
Ҳунарсиз олтиннинг қадри бир тошдир.
Олтиннинг қимматин ошираб заргар.

* * *

Кимки яхшиликни унутди. у хор.
Бўлар яхшиларнинг суҳбатига зор.
Яхшиликдан либос кийиб бир умр.
Яхшилар кўнглида мангу қолгим бор.

* * *

Инсоннинг ҳақиқий бойлиги билим,
Илм билан шоҳман. булбулдир тилим.
Олам ҳазинасин тўлдириб турар.
Қанча бер ўзгага камаймас. илм.

* * *

Баъзи биров ўзин тенгин олмади.
Керакли ишларга енгин солмади.
Бу дунё тенгловчи тарозибондир.
«Мен, мен» деганни ҳам «мени» қолмади.

* * *

Ёмоннинг бир феъли ёмондир. ёмон.
Унда кўнгил кўру. заифдир имон.
Ҳикмат бор: итлигин қилар ит доим.
Ул сенинг қасрингга бўлса-да посбон.

* * *

Ёнида ўтирма бадгўй одамни,
Сўзини тинглама, бузар қадамни.
Охири бошингга келтирар офат.
Ая ундайлардан қимматли дамни.

* * *

Кулфатдир зўр берсанг кучга билакка.
Бадфеъл бўлса кимки етмас тилакка.
Яхшилар кўнглини шод қил доимо.
Ўрганма ўзганинг кўнглин тилмакка.

* * *

Ёмонга яхшилик қилмоқ осондир,
Аслида бу ишнинг ўзи ёмондир.
Негаки бўрига қилсанг оқибат.
Бир кун қўйларингни қирмоғи бордир.

* * *

Яхшиликла ишни битказиб ўрган.
Жанжалу ур-сурдан ким фойда кўрган,
Дўзаҳнинг ўтида куяр дилозор,
Бундай кимса тилин илонлар сўрган.

* * *

Яхшига яхшиман, ёмонга ёмон.
Яхшилар замони бу озод замон.
Яхшини алқасанг яхши кўпаяр,
Яхшилар-ла гўзал бу кўҳна жаҳон.

* * *

Қўлингдан келмаган юмушчи қилма.
Нафс-бало тўғрини эгрига бурма.
Белга зиён эрур ортиқ чиракмоқ.
Яъни қум устига иморат қурма.

* * *

Нокас кўчасидан изинг буриб ўт.
Дуч келса ногаҳон, сўзинг буриб ўт.
Эй дўстим, нигоҳинг асрагил ундан.
Жафолар тортурсан, юзинг буриб ўт.

* * *

Сутга сув қўшганлар мақтаб сотади,
Пул учун иймонин ямлаб сотади.
Инсонлик орини, ғурур, виждонин,
Номус-у барини жамлаб сотади.

* * *

Баъзилар ширич сўз этади мафтун,
Ҳаётин кузатсанг, дилинг бўлар хун.
Мардона кўрсатмоқ бўлар ўзини,
Феълини ўргансанг мурдору, малъун.

* * *

Ўзга учун шодлик ё заҳри қотил.
Сенинг вақтингни чоғ айловчи ҳазил.
Адабинг гар олий, обрўйинг тўкар,
Донолар айтгуси: «Ҳазил-таги зил».

* * *

Бугуннимас эрта кунни кўзлагин,
Бўлмаса дардингга малҳам, бўзлагин.
«Етти ўлчаб, бир кес».—донолар айтур,
«Чақмаса» жавоби, сўзинг сўзлагин.

* * *

Арғамчига қувват бераолур қил,
Бошга посбон эрур оғиздаги тил.
Эй дўстим, обрўйинг сақламоқ эрсанг,
Тилингга эътибор бермоқликни бил.

* * *

Шамдек эл кўнглига нур улашайин.
Булутдек ёш тўкиб ёмғир қуяйин.
Шодликка ғарқ қилиб дўсту ёр қалбин.
Фамига парвона бўлиб куяйин.

* * *

Кексайди йўқ лекин фаҳму одоби.
Кўлидан тушмади маю шароби.
Буларни ибратга яратмиш Аллоҳ.
Сонда бор, сифатда йўқдир саноғи.

* * *

Тўғрини ҳеч қачон урмагай бало.
Эгрини кутади ҳар ерда жафо.
Ҳаётда сарвдек яшамоқ шараф.
Сарв қуриса ҳам бўлғайдир асо.

* * *

Бу кўҳна олам бир уйга ўхшашдир.
Бағрида яхши-ю ёмон ўтмакдир.
Икки дарвозаси абадий очиқ.
Бунда туғилмоғу унда ўлмакдир.

* * *

Яхшига ёмонлик қилмагувчи бўл.
Ҳаммага омонлик йўллагувчи бўл.
Эзгулик йўлида ранж-алам чеккан —
Одамлар ишини қўллагувчи бўл.

* * *

Ниятим: нокасга асир бўлмаслик.
Беш кунлик амал-чун фақир бўлмаслик.
Ўзгалар қўйнига илондек кириб.
Бойликнинг кетидан басир бўлмаслик.

* * *

Мушкулдир гар ношуд бўлсанг, кўнглинг тор.
Кенгаш қил танангга, ўйлагил зинҳор.
Таъмали сўзларинг кимга ҳам керак.
Ширин бўлса ҳамки забонинг минг бор.

* * *

Парвардигорим дер: эй аҳли инсон,
Ақлинг—подшоҳинг, диёнат иймон.
Тўғрилиқ, ҳақгўйлик гар фазилатинг.
Сени тарк этмагай иймон ҳеч қачон.

* * *

Гавҳарнинг қадрини оширар тошлар.
Юзларга гўзаллик бахш этар қошлар.
Эй дўстим, ҳуснингдек бўлсин сўзинг ҳам.
Тиллодан буюқдир ақлли бошлар.

* * *

Гар нодон дўстингдир. ҳушёр бўл ўртоқ.
Доно душман ҳиссиэ дўстдан яхшироқ.
Ибрат берур доно душманлиги ҳам,
Нодон-чи, бўй чилпиб тургувчи ўроқ.

* * *

Ўзгалар кўзида нор бўлганлар кўп.
Бошлиққа эгилиб хор бўлганлар кўп.
Тан бермайман гоҳо дунё ишига.
Ҳалоллардан нонга зор бўлганлар кўп.

* * *

Сўз кучи қотилни дордан қайтарар.
Донони бемаврид зордан қайтарар.
Ҳаётнинг мағзи сўз. ҳурмат қил, дўстим.
Ёмғирдан сўнг учрар қордан қайтарар.

* * *

Билимли ҳар нега қодирдир, қара,
Илмли ҳар ишда одилдир, қара,
Илми қанчалар ўрганса инсон,
Оламаро доим фозилдир, қара.

* * *

Жисмингда ёмон феъл бўлса ҳукмрон,
Дилинг ғаш, юзларинг мисли заъфарон,
Эй дўстим, абадий жаннат сенга ёт,
Бўларсан, ҳар жойда сарсон-саргардон.

* * *

Мол-дунё кўтармас қадру обрўни,
Арпа ун босолмас буғдой ўрнини,
Минг бор барқут тўқим ургил эшакка,
Эшак у, кийса ҳам шохнинг тўнини.

* * *

Дўстлигу садоқат—поёни йўқлик.
Ҳилқату бор ҳикмат—поёни йўқлик.
Ажаб яратамиз йўқдан бор қилиб.
Мағзин чақ, ҳақиқат—поёни йўқлик.

* * *

Оз сўзла, гаплеринг асли дур бўлсин.
Бамисли беҳишда насли ҳур бўлсин.
«Дўзаҳи бўлғай, кўп ёлғон сўз айтган».
Шундай лутф айлаки, қасди нур бўлсин.

* * *

Инсон умри гул кабидир, унутма.
Қебиҳ эрса, кул кабидир, унутма.
Гар дўстингдир, товламачи, ҳушёр бўл.
Қадринг унга пул кабидир, унутма.

* * *

Нодонлар бойлигига керилиб яшар.
Мўминлар меҳнатига берилиб яшар.
Қара, турфа рангки оламнинг иши,
Оқил ҳақиқатга эгилиб яшар.

* * *

Совуқ сўзла музлатма лабингни.
Майда гап-ла тузлатма таъбингни.
Ширин сўзинг қолур ёдгор жаҳонда.
Умр ўтар қақшатма асабингни.

* * *

Кимки ҳар даврада мўътабар эрур,
Чунки ул суҳбати кўп таъсир берур.
Назар сол. ҳикматга тўла ҳар сўзи.
Ҳар лаҳза камолот дурларин терур.

* * *

Шодликда ёнимда туринглар, дўстлар,
Ғамимда ёнимда туринглар, дўстлар,
Яхши-ёмон кунда қоним ичра қон—
Жон берсам ёнимда туринглар, дўстлар.

* * *

Яхши яшамоқ-чун тўғри бўл доим,
Яхшидан четлайди қиёмат қойим,
Бир умр ўткинчи—фоний жаҳонда,
Ростлик-ла мард бўлиб яшаш муродим.

* * *

Сув ичра ғарқ бўлиб яшар нилуфар,
Сўз ичра яширин ақлинг, биродар,
Ширин сўзинг ичра маънони кўзла,
Доно сўз инсонни зийнатлар, безар.

* * *

Сирингни сўзлама. бўлурсан пушмон.
Сўзлаган сирларинг ўзингга душман.
Мазлумга ҳеч қачон бермагил озор.
Халқингга бир умр бўлиб ўт қалқон

* * *

Кимки қўрқитмэққа азм қилибди.
Ўнга бисёр душман насиб қилибди.
Илоннинг ишидир заҳар солмоқлик.
Қўрқувдан бу ишни касб қилибди.

* * *

Нодон давлатидан хурсанд яшайди.
Доно-чи, гоҳ муҳтож манглай қашлайди.
У дунёси била кетадир номсиз.
Бу илм нуридан абад яшайди.

* * *

Яхшилар дилларни айлар дѳмм шѳд.
Сахийлар эл-юртин айлайди обод.
Бир қилиғи ортиқ бўлар ёмоннинг.
Шул сабаб номи паст ўтар умрбод.

* * *

Ўзгачи гапиргач сенга ёмонлаб.
Унга-да ёмонлар сени ҳам бошлаб.
Бундайдан йироқ юр, дўст бўлмагай ҳеч.
Яхшилик қилсанг-да, айб топар қоплаб.

* * *

Денолик белгиси эмасдир соқол.
Чинни коса ўрнин босолмас сепол.
Эй дўстим, мол-дунё йиғолмас сахий.
Бахил тўплар уни мисқоллаб-мисқол.

* * *

Сен мени бир умр қийнагил, майли,
Бардошим менсимай ўйнагин, майли,
Дол эт қаддим, синдир кўнглимни, аммо,
Сени кўрар кўзим ўймагин, майли.

* * *

Ақлсиз вақ-вақлар қаторидан қоч,
Кўнгиллар эшигин ҳикмат билан оч,
Нурга йўрғаклансин борлигинг, эй дўст,
Ҳар сўзингда ҳикмат уруғларин соч.

* * *

Узр сўраган билан кам бўлмас инсон,
Узр сўрамоқни ор билар нодон,
Дўстим, эзгу ишда олийҳиммат бўл,
Бир умр чекмайсан ранжу ғам, нолон

* * *

Баҳор, юрт эшигин очиб келади.
Оламга гул-лола сочиб келади.
Бардош бериб Ёзу Кузнинг зуғмига,
Ажаб, қишдан баҳра олиб келади.

* * *

Ёмон сўз мисоли қиров, ҳам чўғдир,
Музлатар, куйдирар ўчмоғи йўқдир.
Ҳамон мерос бўлиб келур бир ҳикмат:
«Оғиздан чиққан сўз отилган ўқдир».

* * *

Дон-дунни яратган деҳқон эмасму?!
Мева-боғ яратган боғбон эмасму?!
Аслида иккисин номин улуғлаб,
Зафарга буркаган она ермасму?!

* * *

Қара, турли томон кетган кўчалар,
Қай манзил, қай макон етган кўчалар,
Турфа хил инсонлар, барчани бир-бир,
Ўз уфқин бағрига элтган кўчалар.

* * *

Ақллилар ҳасад қилмас ҳеч қачон,
Нопок, нокаслардан толиққан жаҳон,
Ўйлагил, бир умр қанд, асал едир,
Феълида илоннинг таъбидир ниҳон.

* * *

Шохлаган дарахтдир бу аҳли жаҳон,
Синдирма шохини кечирмас замон,
Парваришла, яхшиликнинг илдизин,
Шунда ёв тоғини айларсан талқон.

* * *

Саҳоватли одамнинг қадри кўп бўлар,
Адолатли юртнинг марди кўп бўлар.
Эй дўстим, саҳий бўл, гадо бўлсанг ҳам,
Бахилнинг кўнгли кир, дарди кўп бўлар.

* * *

Заҳматга дош берсанг, Худо деганинг,
Чин дўстга бош берсанг, Худо деганинг,
Ўзгалар ҳақиға хиёнат қилмай.
Ғарибга ош берсанг Худо деганинг.

* * *

Ёмон эркак йўлдошин тез қаритар,
Яхшилари малҳам, ғамдан аритар.
Эй дўстим, бу дунё қайтар дунёдир,
Ёмонни ҳам бир кун рангин сарғайтар.

* * *

Нодон бўлса ёринг, жигаринг қондир.
Дилинг ўксик, гул юзинг заъфарондир.
Эй дўстим, аёлинг меҳрингга қонсин.
Жоҳил мазлумасин ранги сомондир.

* * *

Билимсиз одамда иймон суст бўлар,
Билимли ишидан уйга қут тўлар.
Эй дўстим, билимдон этагидан тут.
Билимли инсонда иймон бут бўлар.

* * *

Саратон тафтига бера олгин дош,
Қаҳратон қаҳрига ура олгин бош.
Эй дўстим, ҳаётга енгил қарама,
Бир умр қонингда порласин, Қуёш.

* * *

Ҳалокат келтирар ҳасад, баҳиллик,
Саҳоват бахш этар дўстлик аҳиллик,
Оқ кўнгил одамлар дарё мисоли,
Инсонни улуғлар жўмард, саҳийлик.

* * *

Булбулга ўхшатмиш ёрни вафода,
Дерлар: ошиқлигин куйлар навода,
Севмайман булбулдай ёрни, ҳар он ул,
Ўзга гул қошида кайфу сафода.

* * *

Тирикликда не иш қилмоғинг бордир,
Ёмон ишнинг тилда айтмоғинг ордир,
Виждон деган ҳакам олдида бир кун,
Барига жавобни бермоғинг бордир.

* * *

Гар илинж йўлида дўст бўлсанг агар,
Разолат ботқоғин кечибсан жигар.
Билгилки, бундайлар ошино бўлса,
Қўйнингда илону йўлингда хатар.

* * *

Қўрқмагил, ишларинг битмай қолса гар—
Ёринг ташлаб кетса қўрқмагил агар.
Эй дўстим, ҳар нега чора бор, лек қўрқ—
Қўлингдан тутмаса дўстларинг магар.

* * *

Яхши дўст мисоли кўзгу кабидир,
Айбингни юзингга айтар ҳабибдир.
Нодони товусдек товланар, эзар,
Гўёки дардингни билмас табибдир.

* * *

Оламга ҳукмдор бўлдик дея биз.
Ҳаттоки табиат чўкди дея тиз.
Жар солдик бир вақтлар ўзни Худо деб,
Асли нодонликни кўз-кўз қилибмиз.

* * *

Ғийбатлардан узоқ кетмоқлик—мардлик.
Ўз нафсини тийиб юрмоқлик—мардлик.
Киши нуқсонига қулмас яхшилар.
Йиқилганга тиргак бўлмоқлик—мардлик.

* * *

Зарар кўрмоқликни зиён биларсан.
Емоққа ҳолваю қиём тиларсан.
Ёмон сўздан тийгил, тилинг ширин эт,
Ёмон сўз—ёй ўқи, армон қиларсан.

* * *

Тишнинг кучига сен эътибор айла,
Тош қаттиқ бўлса да қиладур майда.
Бирлашган енгадур тошдек ёвни ҳам.
Ноаҳил орзуга етганми қайда?!

* * *

Ёмон ҳулқин ўйлаб, уялса элдан.
Кимки койиб турса ўзини дилдан.
Бошқалардан кўпам койиш эшитмас,
Худо асрар уни ёмғиру дўлдан.

* * *

Ҳикматлар боғидир бу жаҳон асли,
Азалий меросдир бу инсон насли.
Агар сен яшасанг пок иймон билан,
Худо бандам дегай, Сен бунга ҳақли.

* * *

Инсонни тоблайди олис сафарлар.
Кимки тиришқоқдир—қучар зафарлар.
Меҳнат машаққатин тотмаганларни.
Ҳаёт сўқмоғида кутар хатарлар.

* * *

Саҳийлар хушгапу ҳушчеҳра бўлғай.
Элро овоза, гулчеҳра бўлғай,
Саҳийлар ишидан тошқалб мисли мум.
Чунки саҳий—офтоб, хурчеҳра бўлғай.

* * *

Баҳиллар дунёни бузади, эй дўст,
Нокаслар ўзини тузайди, эй дўст.
Бормагил сен асло нокас қошига.
У шаксиз таъбингни бузади, эй дўст.

* * *

Кўп маънони дегил қисқа сўзингда.
Қалбингни кўролсин дўстинг кўзингда.
Беҳуда кўп сўзлар—лақма. Панд есанг.
Ўзгандан қидирма, айб ўзингда.

* * *

Адоватдан бўлур урушнинг боши,
Чақмоқдан ёрилур тоғларнинг тоши.
Эй дўстим, душманинг гар битта бўлса.
Заҳарга айланур минг дўстнинг оши.

* * *

Ётнинг гапи, ёз ёмғири, ёнимдан ўтди.
Ўзнинг гапи, қиш ёмғири, жонимдан ўтди.
Эй дўстларим, ер ҳам хўрлар эр хўрлага.
Ёрнинг гапи, дўл ёмғири, қонимдан ўтди.

* * *

Доннинг сўзлари мисоли гавҳар,
Доно сўз инсонга берар зебу згар.
Эй дўстим, сўз сендан қолгуси ёдгор,
Яхши сўз қолдир, у умрингни безар.

* * *

Айбингни кўролсанг, яхши бўларди,
Ақлингга юролсанг, яхши бўларди.
Эй дўстим, иқрорлик мардлик белгиси.
Аҳдингда туролсанг, яхши бўларди.

* * *

Бошимга бало ёғилди тилимдан,
Бағримга жафо ёғилди тилимдан.
Осонлашди борки мушкулотларим,
Дилимга зиё ёғилди, тилимдан.

* * *

Майни кўп ичмангиз. ақлингиз боғлар.
Кўзларни кўр этиб. бағрингиз доғлар.
Боғбон майхўр бўлса, унинг боғида,
Булбуллар ўрнини эгаллар зоғлар .

* * *

Ўйлама, ёмон чин яхшилик қилмас.
Яхши ҳам, унутма. бағрингни тилмас.
Дўст-душман фарқини ажратгил, дўстим,
Зеро, тана бошқа, дардингни билмас.

* * *

Алп қоматингни эгадир ёлғон.
Кўзга ёш. дилингни этадир гирён.
Билмаски, у алдар ўзин бир умр,
Ёлғончи яшаган умр ҳам ёлғон.

* * *

Дўстлар ишқида ёнар мардона кўнгил.
Ёр ишқида девона жонона кўнгил.
Гар кўнгилга иллат ошиён курса.
Жигар қонига тўлар паймона кўнгил.

* * *

Хунарли ҳеч кимга ялинмай яшар,
Бисоти бисёру камимай яшар.
Эй дўстим, ҳунари битмас бойлиги.
Хорлик юзин кўрмай. қаримай яшар.

* * *

Маъманлик заифлатар паҳлавочни ҳам,
Тақаббурлик паст этар мағрур бошни ҳам.
Гар камол истарсан. дўстлик занжини.
Маҳкамроқ боғлагин камтарла ҳардам,

* * *

Ҳаётинг беаги одамлар бўлсин.
Ҳар онинг ғам билмай шодликка тўлсин,
«Яшадим» демоқ-чун энг сўнги нафас.
Яхши ном қолдирмоқ мурудинг бўлсин.

* * *

Инсон тилагига бўйсунмас ҳаёт.
Хоҳласа гул тутар, хоҳласа новвот.
Хоҳишу ҳаёли эзгу, эй дўстим.
Эрта кун ташвиши дилдадир бот-бот.

* * *

Эй ўғлим, сенга панд-насиҳатим бу:
Дўстинг нодон бўлса, энг ёмони—шу.
Лоф урса дўстликдан, тезроқ қоч ундан,
Айниган боладан яхши—лойқа сув.

* * *

Ҳузурбахш оловга ўхшар яхши сўз.
Энг ширин паловга ўхшар яхши сўз.
Дилга мадор бериб, равшан этгуси,
Ёмон йўлга ғовга ўхшар—яхши сўз.

* * *

Бир умр қолсам-да очу яланғоч.
Нокасга ҳеч қачон бўлмайин муҳтож.
Бошқалар молига кўнгил қўйгандан.
Гадонинг поклиги бўлсин бошга тож.

* * *

Энг мараз одамнинг ишидир—туҳмат,
Заҳарли илоннинг ўзидир—туҳмат.
Яхшилар умрига зомин ҳам қотил,
Энг қора балонинг кўзидир—туҳмат.

* * *

Ҳасаднинг учқуни илашган замон,
Борлиғинг куяди топмайсан омон.
Ҳасад ҳанжар каби тигли ҳам хунхор,
Охир шаънинг булғар, умрингга зиён.

* * *

Ўғлим, олма оғзингга бода деган заҳарни.
Ёрқин ҳаётга интил тилингда қўй асални.
Элмагил номардга бош доим яхшига ёндош,
«Яхшидан ном қолгуси» унутма бу масални.

* * *

Яхшилик қилмоқ асли мард кишига одатдур.
Шаънига раҳмат, қалби, дил учун у роҳатдур.
Душманни дўст этади жаҳонга зебу зийнат.
Яхшиликнинг қадрига етмаганлар офатдур.

* * *

Нур товоғи доим илқингда бұлсин бир умр.
Ёр, билим сабоғи ишқингда бұлсин бир умр.
Гар халқингнинг дуоси минг хилу минг ранг эрур.
Ватан, ота-она дилингда бұлсин бир умр.

* * *

Инсон мол дунёга харидор бешак,
Ақл илму фанга мағизу безак
Ҳаёт кўзгусидир билимдон. доно,
Билимингла бергил ақлга кўмак.

* * *

Бахт—ёрнинг қиммагли совғаси эмас,
Ёки бахт—бойликнинг ғояси эмас.
Яхшиликка тўлса дил хазиненг—бахт.
Бахт—бу гўзалликнинг мояси эмас.

* * *

Кулиб боқар ҳамон дўстим душманга,
Дилим ғамга тўлди, ўхшар ҳуфтонга.
Яхши-ёмонлигин синамай, шошиб.
Дўст тутма, мен каби қолиб пушмонга.

* * *

Кибрдан от минсанг, номинг чиқмагай,
Ғар одиллик қанотинг, чангинг чиқмагай.
Бўлса қонда ўчлик шону шуҳратга,
Эзгулик ишларинг асло битмагай.

* * *

Яхши гул ҳуснимас, ҳидидан маълум.
Яхши йил ўтажак қишидан маълум,
Яхшилик кўнгилга ёруғлик солар.
Яхшилиги киши ишидан маълум.

* * *

Ҳаста жонлар учун бир асо керак,
Асомас ҳаётга дил расо керак.
Эътиқод иймондур дил расо этган,
Дил ярага меҳру ҳам вафо керак.

* * *

Одобсиз, гар улуғ бўлса ҳам ёши,
Гар уйнинг пойида йўқ бўлса тоши.
Иккиси тез нурад, чунки пойдевор—
Бўш бўлса, узоққа етмас бардоши.

* * *

Нафс йўли хор қилур ҳам бахти қаро,
Пул дардидан юзинг мисли қаҳрабо.
Ўтдан чўққа урар, эрк берсанг унга,
Нафс—иблис каби хавfli бир бало.

* * *

Ўрганмаса илмни инсон дили шод бўлмас,
Ўртанмаса юраги илмга сирдош бўлмас.
Илмсизни осмонга кўтариб ким мадҳ этса,
Дейман: мадхиябозлар бу йўлда дилдош бўлмас.

* * *

Шарафли ишлар қил, дуо қилсин эл,
Саодат келтирар ишга боғла бел.
Бировнинг ошани ҳалол е. дерлар:
«Бойлигинг ҳалолдир, ювиб кетмас сел».

* * *

Шакар бойланса-да тилинг гар аччиқ,
Ширин лабинг аччиқ, сўзинг ҳам аччиқ.
Расо сўз соҳибин умри боқийдур,
Норасо сўз—заҳар, юракка санчиқ.

* * *

Илмли дарёдир, илмсиз бир қўл.
Илмли икки қўл, илмсиз бир қўл.
Аҳли донишларга бир умр қулмен.
Чунки. ул зотларда илмдир мўл-мўл.

* * *

Кўринган ҳар гиёҳ. ўт-ўлан бари,
Инсон назаридан эмас ташқари.
Қувватим донолар сўзидан, шодмен.
Ақлим ҳикматларга юз бурган сари.

* * *

Гуллар баҳор бағрин бўстон айлағай,
Қирлар баҳор меҳрин дoston айлағай.
Ҳанда отур чақмоқ бу сирни кўргач.
Булутни йиғлашга фармон айлағай.

* * *

Ақлинг улғаяди онгда. кўкдәмас.
Ишқ сурури яшар қонда, кўкдәмас.
Кимдир қидирармиш бахтини кўкдан.
Бахт юлдузи яшар жонда. кўкдәмас.

* * *

Хеч қачон ёвни сен сирдош этмагин,
Ёвга ёмон қилиқ, сирфош этмагин.
Сиринг билгач. душман севинчга тўлар.
Инсонлик илмидан узоқ кетмагин.

* * *

Ким ножўя ишни қилмас хўрланмас.
Илондек силлиғу турли нурланмас.
Беозор феълликлар ёқар ҳаммага,
Чунки дил ранжитмас. пинҳон турланмас.

* * *

Дунёда икки от қолар умрбод.
Яхшидан яхши от, ёмондан-чи, дод!
Одамга охири тўшакдир тупроқ,
Мудом яхши ишлар айлагил кўпроқ.

* * *

Дўст уйин боғ этмоқ яхшининг иши.
Дилларни шод этмоқ яхшининг иши.
Қисматимиз ажал етса: ўлмоқлик,
Ўтганни ёд этмоқ яхшининг иши.

* * *

Донолар ажални эслаб яшайди.
Аҳмоқлар ўзини безаб яшайди.
Кам кўстсиз ўтган ким ёруғ оламдан.
Ҳақ инсон Аллоҳни ҳислаб яшайди.

* * *

Мутелик занжири боғлолмас қўлим,
Душманним осмонда турса ҳам, дўстим.
Ҳеч қачон йўлбарснинг ўрнин босолмас.
Тулки кийган билан йўлбарснинг пўстин.

* * *

Ёнар шох дарахтдан айрилган замон,
Яхшилик кўрибди ким яхши, ҳемон.
Яхшилик ўзгадин қайтган азалдан.
Яхшилик ярақлар, бир гавҳарсимон.

* * *

Ёмонликка ёмонлик, зулмга зулм—
Кўргизмас мардлар ҳеч, ёт бундай удум.
Номардлар оёғин остин кўзлайди,
Мўрига ўхшайди чиқарар тутун.

* * *

Ўйлабманким: дўстим дилозор эрмас,
Ҳамиятли, марду дил эзэр эрмас.
—Юз қатла жон фидо сенга десам, дер:
—Фил пашшага асло эътибор бермас.

* * *

Тўрғай ҳаётини этмагил ҳавас.
Бургутга чанг солиб, бўлма хору ҳас.
Дунёни ўлчашга етмас қаричинг.
Қадаминг ўйлаб бос, керилмагил, бас.

* * *

Чумоли меҳнатин билмагин эртак.
Ўриклар ичида шарбатли қанддак
Кўр толнинг бўйида пўкнинг иси бор.
Бу—ҳаёт қонуни, ибрат ол андак.

* * *

Қаллобнинг болига учмагил зинҳор.
Тилак қил: «бахилга этма ҳеч дучор».
Қаллоб манзилидир азоб. ғам, ундан—
Заҳри аъло эрур сахийнинг минг бор.

* * *

Сув ёқасида юзин очмиш сабзалар,
Теваракка хушбўй сочмиш сабзалар.
Кўнғилларга шодлик нурин бахш этмиш.
Ким офтобдан зиё ичмиш сабзалар.

* * *

Фақир водийсидан кетиб бораман.
Фано водийсига етиб бораман.
Ўз сўзим ахтариб ҳақ водийсидан,
Бахт сўзин элимга элтиб бораман.

* * *

Дунёнинг сирини топа олмадим.

Дунёнинг сиридан қоча олмадим.

Хаётнинг Туни бор. Куни бор, бу—сир.

Шул сирдан ҳеч бир сўз оча олмадим.

* * *

Доно суҳбатидан кўнгилда зар зар,

Нодон нафида ҳам бисёрдир зарар.

Зийрак бўл, бул ҳислат ярим давлатдир.

Эл дсим зийракни доно деб қарар.

* * *

Ошиққа дўзаҳу жаннат баробар,

Бу йўлда арзону қиммат баробар.

Дерлар, ишқ йўлида Хотам ҳам қолур—

Бу оламдек анда ҳиммат, баробар.

* * *

Уришга чоғлайди ақлсиз киши.
Ёв бағрин ёғлайди ақлсиз киши.
Ёнган олов ичра қолиб ўзи ҳам,
Бағрини доғлайди ақлсиз киши.

* * *

Янч, дўстим, ёмонлик шарпасин сезсанг,
Мудом элинг бахтин, тинчин кўзласанг.
Касофат, келтирар. дилинг ғаш қилар.
Ёмон номин тилга олсанг, сўзласанг.

* * *

Дўст ишига белинг боғла ҳар қачон.
Аблаҳ дўст макрига учма сен пинҳон.
Мәқсад гули насиб этмас бир умр—
Дўст қўлин чўзмаса кўмакка ишон.

* * *

Очкўзлик—оқибат кўрлик демакдир,
Бахиллик—ёлғизлик. хўрлик демакдир.
Ситам, бу хислатлар кимгаки ошно.
Номардлик—вақтинча зўрлик демакдир.

* * *

Қиймати тенг хори-хасга, кимнидир.
Обрў бир пул, номи пастда, кимнидир.
Бундайларнинг қадри кул. топмас камол,
Билиб қўйки, касби таъмагирликдир.

* * *

Қўрқмайман. танамни гар чақса илон,
Гар заҳри қотилдир умримга зиён.
Қўрқаман. тузалмас дардга мубтало—
Бўлмай деб, дўст чақса илондай ёмон.

* * *

Кучқувват борида меҳнат қилиб қол.
Имкони борича нақдин йиғиб ол.
Кексайгач, майдалаб сарф этмоқ бўлсанг.
Ёшликда ҳалол мол—дарлат йиғиб қол.

* * *

Беҳуда ситамкор этмагил ўзни,
Аллоҳ ортиқ бермас сенга улушни.
Пешонаннга нима битса—шу ризқинг,
Олтин ололмассан, ёзса кумушни.

* * *

Асли сув бошидан нопок бўлса гар,
Пок бўлмайсан юз бор ювинсанг агар.
Каъба тавобин қил минг бор лек Аллоҳ,
Авф этмас, дилозорлик касбинг магар.

* * *

Ғайратли бұл доим, мард бұл, ҳимматли.
Яхши одомларга чин оқибатли.
Ғайрат билан, меҳнат қилган ҳар одам,
Қалби пок, ҳам сахий, қўл баракотли.

* * *

Эй юртим, умрбод сенга мафтунман.
Беғрингда улғайдим, сендан мамнунман.
Сени дилдан севмоқ иймондан—Ватан,
Ғар хиёнат этсам, юзсиз, малъунман.

* * *

Сен шундай яшаки, душманинг осон,
Сени деёлмасин, ҳеч қачон ёмон.
Ёндошганким бахтин топсин тоабод.
Эъозлаб қўлида кўтарсин замон.

* * *

АНДИЖОН ВИЛОЯТ МАТБУОТ БОШҚАРМАСИ
«НАШРИЁТ» БЎЛИМИ

Адабий-бадиий нашр.

Омина Тожибоева

ЭЙ ДУСТ

(Тўртликлар)

Муҳаррир—Усмонжон ШУКУРОВ.

Рассом—Умиджон ВАЛИХОНОВ.

Техник муҳаррир—Қутбиддин ТОЖИБОЕВ.

Мусаххих—Комилжон МАМАТОВ.

Босмахонага 2. 08. 98 йилда берилди. Босишга
10. 08. 98 йилда рухсат этилди. Бичими 84x60. 1/16.
Ҳажми 3.75 босма тобоқ. Буюртма № 470. Юқори
босма усулда босилди. Тиражи 1000 нусха.

Баҳоси келишилган нарҳда.

**Анджон вилоят матбуот бошқармасининг
Избоскан туман босмахонаси. Пойтуғ шаҳри.
И. Тўхтабоев кўчаси, 12-уй.**